

Jeszke, Jaromir

Symposium naukowe pt. "Katedra Higieny i instytucje działalności prohygienicznej w Poznaniu i Wielkopolsce. : historia i współczesność", Poznań 16-17 września 1994

Medycyna Nowożytna 2/1, 155-157

1995

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

mund Waszyński (Wrocław), dr Wanda Wojtkiewicz-Rok (Wrocław). Przewodniczącą Komisji Rewizyjnej została dr Elżbieta Więtkowska (Wrocław). Na członków tej Komisji wybrano: prof. dra hab. Tadeusza Marcinkowskiego (Szczecin), prof. dra hab. Zbigniewa Domosławskiego (Wrocław), dra hab. Tadeusza Srogosza i (Łódź) mgra Stanisława Zwolskiego (Kraków). Na redaktora „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny” powołano prof. dra hab. Tadeusza Brzezińskiego (Szczecin).

Jaromir Jeszke

Poznań

Symposium naukowe pt. *Katedra Higieny i instytucje działalności prohygienicznej w Poznaniu i Wielkopolsce – Historia i współczesność, Poznań 16–17 września 1994 r.*

W 1994 r. upłynęło 75 lat od powołania w Poznaniu Wszechnicy Piastowskiej, przemianowanej po kilku latach na Uniwersytet Poznański. Wykłady z higieny ogólnej i higieny szkolnej niemal od początku istnienia poznańskiej uczelni znalazły swoje miejsce w programie nauczania, choć na stworzenie profesjonalnych warunków do prowadzenia dydaktyki i badań naukowych wypadło poczekać kilka lat. Rocznicą stała się okazją do refleksji nad przeszłością praktyk i badań na tym polu na terenie Wielkopolski oraz dzisiejszej kondycji tej dyscypliny. Zakład Higieny Instytutu Medycyny Społecznej Akademii Medycznej im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu, kierowany przez prof. M. Jeszke, podjął się, przy udziale Zakładu Historii Nauk Medycznych, trudu organizacji sympozjum pt. *Katedra Higieny i instytucje działalności prohygienicznej w Poznaniu i Wielkopolsce*. Odbyło się ono w dniach 16–17 września 1994 r., w sali im. Śniadeckich uniwersyteckiego Collegium Maius, budynku, gdzie od 1921 r. mieści się Zakład Higieny Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego, a później Akademii Medycznej. Sesja higieniczna stała się jedną z całej serii spotkań tego typu, podsumowujących z perspektywy różnych dyscyplin medycznych minione 75-lecie. Założeniem sympozjum było ukazanie wielkopolskiej problematyki higienicznej w możliwie szerokim ujęciu chronologicznym i problemowym. Ze względu na odmienne grona adresatów pierwszy dzień obrad w całości poświęcono zagadnieniom historycznym, drugi natomiast współczesnym problemom nauczania higieny.

Dzień „historyczny” zgromadził przedstawicieli wielu różnych dyscyplin. Chronologiczny zakres ich zainteresowań obejmował okres od przełomu XVIII i XIX w., a więc od początków kształtowania się w państwie pruskim nowożytnej polityki sanitarnej, aż po dzień dzisiejszy. Oznaczało to konieczność skoncentrowania uwagi uczestników wokół wybranych wątków. Pomimo tej tematycznej różnorodności udało się organizatorom ułożyć spójny program sympozjum. Część naukową otworzył krótkim wprowadzeniem prof. M. Jeszke. Program dnia obejmował następujące referaty:

Polityka sanitarna Prus na ziemiach polskich 1771–1815 – dr Dariusz Łukasiewicz (PAN – Poznań),

Działalność Pruskiego Królewskiego Instytutu Higieny w Poznaniu w latach 1899–1921 – prof. dr hab. Mieczysław Stański (Katedra Nauk Humanistycznych AM – Poznań),

Katedra Higieny Uniwersytetu Poznańskiego w okresie międzywojennym – dr Jaromir Jeszke (Zakład Historii Nauk Medycznych AM – Poznań),

Higiena uniwersytecka w latach II wojny światowej w Uniwersytecie Ziemi Zachodnich i Polskim Wydziale Lekarskim na Wyspach Brytyjskich – dr med. Roman K. Meissner (Zakład Historii Nauk Medycznych AM – Poznań),

Katedra Higieny Uniwersytetu Poznańskiego i Akademii Medycznej w Poznaniu w latach 1945–1972 – dr Andrzej Zarzycki (Zakład Higieny AM – Poznań),

Zakład Higieny w Instytucie Medycyny Społecznej Akademii Medycznej w Poznaniu w latach 1972–1994 – prof. dr hab. Mieczysław Jeszke (Zakład Higieny AM – Poznań),

Instytucje nadzoru sanitarnego w Poznaniu i Wielkopolsce – dr med. Hubert Rokossowski (Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Poznaniu).

Wystąpienia te pozwoliły ogarnąć polityczne i społeczne tło powstawania pierwszych nowoczesnych instytucji higienicznych w zaborze pruskim, w okresie międzywojennym, II wojny światowej i, w zmienionych radykalnie warunkach politycznych i społeczno-ekonomicznych, po 1945 r. Głównym nurtem rozważań pozostawały jednak, ukazane na szerokim tle historycznym, dzieje Zakładu Higieny od jego założenia przez prof. Pawła Gantkowskiego w 1921 r. Wskazywano na uwarunkowania społeczne podejmowanych działań oraz na doniosłą rolę, jaką odegrała higiena w procesie kreowania, tak modnych ostatnio, nurtów promocji zdrowia. Ważnym elementem niemal wszystkich wystąpień był wątek biograficzny. Pojawiały się zasłużone dla wielkopolskiej higieny postacie Heliodora Świącickiego, Adama Wrzoska, Pawła Gantkowskiego, Leona Padlewskiego, Witolda Gądzikiewicza, Adama Jankowiaka. Jakkolwiek sympozjum dotyczyło tylko higieny wielkopolskiej, wydaje się, iż przedstawione rezultaty badań historycznych mogłyby być częściowo reprezentatywne dla innych regionów. W każdym razie dorobek historycznej części sym-

pozzum nie jest bez znaczenia dla, słabo zaawansowanych, badań nad dziejami omawianej dyscypliny. Będzie on opublikowany w przygotowywanym przez organizatora sympozjum pamiętniku zjazdowym. Uczestnicy obrad jednakże już w trakcie spotkania otrzymali pełne teksty referatów i inne materiały informacyjne.

Drugi, poświęcony zagadnieniom współczesnym, dzień obrad obejmował problematykę higieny i medycyny pracy (dr med. J. T. Marcinkowski). W tej części sympozjum występowali także goście z Niemiec (dr med. Giso Schmeisser, prof. B. Wille). Końcowym akordem spotkania była, prowadzona przez głównego organizatora sympozjum, prof. M. Jeszke, sesja panelowa pt. *Nauczenie higieny w procesie promocji zdrowia*.

Sympozjum zgromadziło kilkadziesiąt osób reprezentujących wielkopolskie środowiska higienistów, bakteriologów, specjalistów z zakresu zdrowia publicznego, historyków i in. W obradach uczestniczyli także uczeni z Warszawy (prof. H. Kirschner – AM), Łodzi (prof. A. Grzybowski – WAM), Wrocławia (prof. Z. Jethon – AM), Szczecina (prof. H. Pilawska – AM) oraz Berlina (prof. K. Horn) i Halle (prof. H. Haase). Brała w nim udział także grupa historyków medycyny z Wrocławia (dr B. Płonka-Syroka, mgr Andrzej Syroka, dr E. Więckowska). Obrady odbywały się w języku polskim i niemieckim.

Elżbieta Więckowska

Wrocław

Krajowa Sesja Naukowa pt. *Profesor dr Rudolf Weigl i działalność jego Instytutu Tyfusowego we Lwowie w latach 1939–1944*, Wrocław 14–15 października 1994 r.

Zakład Humanistycznych Nauk Lekarskich (dawniej Zakład Historii Medycyny) Akademii Medycznej we Wrocławiu, Zarząd Główny Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich oraz Muzeum Historyczne we Wrocławiu Oddział Arsenał zorganizowały 14 i 15 października 1994 r. krajową sesję naukową pt. *Profesor dr Rudolf Weigl i działalność jego Instytutu Tyfusowego we Lwowie w latach 1939–1944** Sesja składała się z dwóch części: z wystawy pt. „Dr Rudolf Weigl (1883–1957), profesor Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, twórca szcze-

* Honorowy patronat nad sesją objął rektor Akademii Medycznej we Wrocławiu.